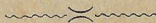

П. Аржириадесъ и П. Лагардъ.

РАЗРЪШЕНИЕТО
НА
ИЗТОЧНИЯ ВЪПРОСЪ

БАЛКАНСКАТА КОНФЕДЕРАЦИЯ

(ОТЧЕТЪ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА, СЪБРАНА ВЪ «Grand-Orient de France», ПО ТОЗИ ВЪПРОСЪ)

И

МАКЕДОНИЯ

(ОПИСАНИЕ НА ТАЗИ СТРАНА)

Прѣводъ отъ френски

ГАБРОВО,
Дружествена печатница „Заря“.
1902.

Посрѣдъ братоубийственитѣ борби и развилѣли страсти почва да си пробива пѣтъ истината, въоръжена съ силата на историческитѣ факти, и тя съ свойствената си свѣтлина разпрѣсва въковнитѣ заблуждения и остава въ едно сконфюзено състояние всички ратници, които изключително сж се посвѣтили на Македонското Освободително Дѣло. И нѣкои отъ тѣхъ, като хвърлятъ единъ внимателенъ погледъ къмъ поучителното минало, и съзиратъ прѣстѣпнитѣ си дѣла, вършени ужъ по диктовката на искренности, оставатъ като грѣмнати, понеже всичко отъ тѣхна страна направено е съвършено противоположно на робскитѣ интереси. Тогазъ тѣ тичатъ изъ пѣтя, който ще ги изведе до онова, за което тѣ сили, врѣме и животъ сж пожертвували. Това е утѣшително. Но да си признаемъ, че малцина отъ „революционеритѣ“ съзнаха грѣшкитѣ си, а едно значително болшинство плуе въ заблужденията, гради кули въ небесата и си създава илюзии, че то е, което работи цѣлесъобразно.

Дѣйствително, истината най-трудно си пробива пѣтъ посрѣдъ невѣжествеността въ всѣко отношение, но пѣкъ отъ друга страна ние сме твърдо увѣрени, че тя, ако не днесъ, то утрѣ ще възтържествува. Ето защо ние сме си задали за цѣль, до колкото силитѣ ни позволяватъ, да я популяризираме, затуй ще дадемъ на читателитѣ си нѣколко брошури, на които съдържанието ще ги освѣтли по направлението, изъ което ще трѣбва да се движи Македонското Дѣло.

И при всичко, че голѣма частъ отъ съзнателнитѣ членове на българското общество не искатъ да чуятъ гласътъ ни, ний ще слѣдваме нашата цѣль и врѣмето не е далече, когато ще се признае правотата на възглаголетѣ ни. Ний ще доказваме съобразността на програмата ни съ политико економическитѣ условия въ цѣла Европа, отъ които именно се обусловя успѣшния изходъ на всѣка борба.

Между другото и това ний ще вършимъ въ прѣдѣлитѣ на полуострова, а когато робътъ ни повика да сложимъ коститѣ си за неговата свобода, ний ще бъдемъ готови да направимъ това.

И признавайки организирането като най сигурно срѣдство за постигане на извѣстна цѣль, ний се конституирахме въ Македонски Революционенъ Комитетски съюзъ. Онѣзи, които отричатъ неговото съществуване, или сж глухи, та не чуватъ онова, което се говори по единъ отъ най деликатнитѣ въпроси, що вълнуватъ умоветѣ на Балканското и въобще на Европейското общество, или просто и не искатъ да слушатъ за вѣща, които не могатъ удовлетвори користолюбивитѣ имъ желаня.

А врѣме е вече всѣки, който носи името интеллигентенъ, който има претенция за свѣстенъ и разбранъ, който се кичи съ името „борецъ за общечовѣшки права“, който се вълнува отъ хуманността и милѣе за заякчаването на мира, необходимия спътникъ на всѣкакъвъ прогресъ, да се притече въ нашитѣ редове и положи частъ поне отъ силитѣ си за прѣуспѣване на Дѣлото.

Отъ единъ членъ на Македонски
Революционенъ Комитетски Съюзъ.

Балканската конфедерация.

Отъ П. ДАГАРДЪ.

Смъртта на Стамболова, възстанията въ Македония, непълнитѣ депеша, които се публикуватъ всѣка сутрина въ вѣстниците върху „положението на изтокъ“, привлича на ново вниманието къмъ политическото непостоянно положение на Балканский полуостровъ.

Струва ни се за своеврѣменно въ този моментъ да се повърнемъ върху една минала вече конференция, важността на която сме указали прѣди нѣколко мѣсеца. Цѣльта на тази манифестация бѣ прокламирането необходимостта, въ интереса на общий миръ. отъ една конфедерация, която ще обедини различнитѣ балкански народи и укрѣпи тѣхвата вътрѣшна свобода чрѣзъ вънкашната имъ независимостъ.

Това събрание бѣ свикано въ „Grand — Orient de France“ чрѣзъ грижитѣ на „Съюза за Балканската конфедерация“ и съдѣйствието на интернационалния Съюзъ за мирътъ и свободата. Неговото значение е голѣмо по тенденциитѣ, които то утвърди (различнитѣ заинтересовани народи имаха свои прѣдставители) и по идеитѣ, които бѣха прокарани и които ний искаме да посочимъ.

Единодушното желавие на всички тѣзи обединени народи (гърци, ромжни, сърби, българи, арменци и т. н.) е ясно опрѣдѣлено въ двата члена отъ статутитѣ на Съюза за Балканската Конфедерация, прѣдседателствуванъ отъ приятеля ни П. Аржириадесъ.

Чл. 2. Цѣльта на Съюза е да прѣслѣд-
ва реализирането на една конфедерация
отъ всички народи на източна Европа и
Мала-Азия.

Чл. 3. Тѣзи народи сж слѣднитѣ:
1) Гърция съ островъ Критъ; 2) Сърбия
съ Босна и Херцеговина; 3) България;
4) Романия; 5) Черна гора; 6) Македо-
ния и Албания, които ще образуватъ ед-
на свободна и федеративна държава; 7) Тра-
кия съ Константинополъ, като свободенъ
градъ и сѣдалище на делегатитѣ съ кон-
федеративнитѣ държави; 8) Армения и
Мала-Азия съ крайбрѣжнитѣ си острове.

* * *

Конференцията бѣ прѣдседателствувана отъ Ма-
галаесъ Лима, знаменитъ португалски социалистъ, ди-
ректоръ на „Seculo“ въ Лисабонъ, авторъ на ху-
бавата книга „Иберическата федерация“. До него
бѣха г. г. Ем. Арнодъ, прѣдседателъ на Съюза за
мирътъ и свободата, М. де Хередиа, бившии мини-
стеръ и прѣдседателъ на парижкия общински съвѣтъ,
П. Аржириадесъ, Луизъ Маконъ, прѣдседателъ на
чуждия журналистически синдикатъ и Д. Папазуглу.

М. Лима, като откри засѣданието, се извини за
гдѣто е задлъженъ да се ограничи въ общността,
понеже мъчно се изразявалъ на френски. Но неговия
точенъ изразъ доказва противното.

„Въ федерацията, каза той, се намира истин-
ския фундаментъ на мира. Съюзени народи значи
народи солидарни. Въ съврѣменнитѣ общества има
двѣ различни войни: чловѣкъ срѣщу чловѣка, при-
чинена отъ капиталистическата експлоатация и война
на народи срѣщу народи, която се дължи на войн-

ствената жестокостъ. Да се унищожи войната на чело̀вѣкъ срѣщу чело̀вѣка изисква се солидарността на работниците, а за прѣмахване войната на народи срѣщу народи, нужна е солидарността между нациите. Ето защо азъ всѣкога рекламирахъ въ мое-то отечество иберическата федерация . . .

Федерацията е усъвършенствувана, разширена и пространна република. Да бждешъ републиканецъ и социалистъ и да не бждешъ федералистъ, това ще бжде противорѣчие и глупостъ. Федерацията е идея по сжщество републиканска и социалистическа, ето защо азъ никога не съмъ могълъ да разбера единъ републиканецъ или социалистъ, който не е въ сжщото време и единъ убѣденъ федералистъ.

Въ наше време много се говори за братството. Само че твърдѣ малко се практикува. Федеративната идея не е нищо друго въ основата си, освѣнъ изражение на чело̀вѣческото братство и братството въ най широка смисълъ на думата, което изключавашѣка тѣсна идея, егоистическа, сектарна, шовинистическа . . . “

Слѣдъ като приведе примѣрътъ съ Съединените Щати и Швейцария, ораторътъ посочи на Бразилия резултатитѣ отъ федератизъма:

„Различните държави, каза той, сж увеличили своите доходи. Нѣкои даже, както тѣзи Минасъ и Еспирито Санто сж направили това, което правителството на Щатитѣ не би могло да направи: тѣ сж сключвали заеми въ странство, въ Лондонъ и Парижъ, напълно гарантирани.

Още единъ фактъ е достоенъ за отбѣлѣзване: революцията въ Рио, която не се почувствува въ другитѣ Съединени държави, съ изключение на великия Рио, гдѣто възстанието бѣше обявено.

Именно това единство въ разнообразието, тази автономия въ солидарността, характеризира всички федерации.

Децентрализацията на приходитѣ произведе едно възраждане въ общинския животъ.

Ний имме единъ поразителенъ примѣръ въ общината Жюизъ де Тора, (Щата Минасъ). Тя имаше при монархията единъ бюджетъ отъ четиредесетъ контосъ¹⁾ де реисъ, а при федеративната система на управление този бюджетъ бѣ удесеторенъ въ продължение на четири години. Днесъ тази община има печалба по-голѣма отъ шестстотинъ контоса.

Съ приходитѣ сж децентрализирали сжщо и общественитѣ длѣжности: първоначалното образование, хигиената, пѣтищата за съобщение сж спечелили много. Ний нѣмаме статистика на рѣцѣ, но можемъ да твърдимъ, че въ най-напрѣдвалитѣ държави „числото на училищата се е удвоило“.

М. Лѣма, слѣдъ като посочи на нѣколко федератически симптоми, които се откриватъ въ различнитѣ страни, именно въ Австралия и Италия, цитира въ полза на своята теза мнѣнието на Д-ръ Летурно и Новиковъ и най-послѣ завърши посрѣдъ аплодисменти, като извика отъ името на присѣтствующитѣ :

„Ний изявяваме искрено и горѣщо желание за федератизма, този идеалъ за миръ и справедливостъ между чловѣцитѣ!“

Слѣдъ това стана П. Аржириадесъ, който съ една голѣма яснота прослѣди исторически идеята за

---

2) Conto—португалска монета, която въ Бразилия струва 2-830 лева; а въ Португалия лв. 5555-55.

Балканската конфедерация въ слѣдующата рѣчь, която е сжщеврѣменно програма и документъ.

Госпожи и Господа,

Идеята за една конфедерация отъ различнитѣ страни, съставляющи нѣкога — и днесъ още нѣколко — Отоманската империя, не принадлежи на Съюза, който свика конференцията въ тази вечеръ. Тя е живѣла въ духа на всички политически мъже и на публициститѣ, които сж се занимавали съ източния въпросъ. Защото разрѣшението на източния въпросъ чрѣзъ конфедерация се налага на всѣки просвѣтенъ умъ: не може се намѣри едно разрѣшение по-логическо, по-политическо и по-благоприятно за европейския миръ.

Това разрѣшение било прѣдлагано още отъ изникването на трѣнливия източень въпросъ, който е изобилень съ революции и опустошителни войни.

Най първо Ригасъ Ферееосъ, Тиртея*) на гръцката революция, която се проповѣдваше въ неговитѣ пламенни пѣсни. Този мъченикъ за свободата, пропитъ отъ идеитѣ на френската революция и потрусенъ отъ тиранията на султана, подбуждаше къмъ въстание противъ угнетителитѣ не само гърци, ромъни, сърби, българе, чернгорци, македонци, но сжщо и турци, като ги убѣждаваше да се освободятъ отъ абсолютната и унизителна тирания, която тѣ търпѣха и да се споразумеятъ, за да живѣятъ като братя, свободни и съюзени.

Тогазъ зърното поникнало и извѣстни публицисти и писатели най-безпристрастни сж провъзгласили идеята за една Балканска конфедерация. Ний можемъ указа изъ между най-извѣстнигѣ европейски публицисти: Мишле, Луй Бланъ, Кине, Ламартинъ, Сентъ Маркъ де Жирарденъ, Гатанео, Гарибалди,

*) Тиртей е старъ гръцки поетъ.

Карлъ Лемоние, Викторъ Хюго, Гамбегагенералъ Тюръ, нашиятъ знаменитъ прѣдседателъ Магалаесъ Лима, Емиль Арнодъ и др.

Тѣй като помѣнахме за генералъ Тюръ, нека ни позволи да цитираме нѣколко фрази отъ статията, която той публикува прѣзъ 1877 год. въ „Revue des Deux-Mondes“ въ защита на балканската конфедерация и която произведе голѣма сензация.

„Като отиваме отъ Дунава къмъ архипелага, имайки Черно море отъ една страна, Дрина и Юна отъ другата, ний срѣщаме освѣнъ османлиитѣ, три различни народи, които си иматъ всѣки свой езикъ, нрави и история и политически и обществени стремежи. Тѣзи три групи сж: славяни, гърци и албанци. Славянетѣ се състоятъ отъ сърби, босненци съ херцеговци и българе на брой повече отъ седемъ милиона, които образуватъ една компактна маса, която се стреми безъ спиръ за независимостъ, като се облѣга, за да постигне своята цѣль, ту на Росия, ту на Австрия. За избѣгване на безпрѣстаннитѣ разпокъсвания, трѣбва да оставимъ славянитѣ въ Турция да се конституиратъ въ една независима конфедерация“.

Но не сж само тѣзи личности, които сж изявили реализирането на тази конфедерация. Много конгреси на интернационалнии Съюзъ за Мирътъ и Свободата сж дали на тази велика идея тѣхната можща подкрепа.

И дѣйствително международниятъ Съюзъ за Мирътъ се бѣ произнесалъ върху източния въпросъ въ своитѣ конгреси въ Лозана (1869), Женева (1876, 1877 и 1886 год.).

Его впрочемъ въ каква смисълъ той се е изказалъ на 12-ий септемврий 1786 год.:

Интернационалниятъ Сюзъ за Мирътъ и Свободата би изневѣрилъ на своята главна цѣль, ако въ кризата, която прѣживѣватъ сега младитѣ държави на Балканскій полуостровъ, не направи да му се чуе гласътъ. Тѣзи държави, даже и онѣзи, които изглеждатъ да не сж заплашени непосредственно отъ вѣжделенията на императоритѣ, всички се застрашаватъ отъ най-голѣми опасности. Току що освободени отъ робството, ето че се отдадоха на интригитѣ, които поставятъ въ опасность тѣхното свободно развитие, както и мирътъ въ Европа. Тѣхниятъ частенъ интересъ се смѣсва съ общия на всички народи. Тѣхната кауза е кауза на всичкитѣ народи. Сюзътъ се обръща къмъ общественото мнѣние на цивилизования свѣтъ, къмъ държавнитѣ мъже на всичкитѣ страни, които взиматъ участие въ направляването на Европейската политика, къмъ балканскитѣ народи и тѣхнитѣ господари и ги кани да взематъ мѣрки противъ това застрашително настояще положение на нѣщата.

Най-сигурното и най-ползотворното срдство, за да се отървятъ отъ зловрѣднитѣ възждления, се състои въ една федеративна организация, утвърдена чрѣзъ единъ нейтралитетъ, гарантиранъ отъ Европа. Такъвъ е идеала, такава трѣбва да бжде цѣльта на усилията на балканскитѣ народи и на всички кабинети, които се ръководятъ отъ справедливостта.

Както виждате, грамаденъ прогресъ е направенъ и се прави все повече и повече, и днесъ двѣ личности не могатъ да говорятъ за източния въпросъ и общия интересъ, който той прѣдставлява, безъ да дойдатъ до признанието, че конфедерацията е единственото разрѣшение на тази велика политическа проблема.

Идеята за конфедерацията е много напреднала сжщо и въ фактитѣ. Много опити за споразумяване сж станали вече между политическитѣ мъже на Сър-

биа, България, Гърция, Романия и т. н. и постоянни комитети на всѣкъждѣ се организиратъ: въ Атина, Букурещъ, Швейцария и въ Англия.

Вече въ 1873 г. единъ комитетъ, къмъ когото и азъ принадлежахъ, се бѣше конституиралъ въ тази смисль. Азъ бѣхъ делегатъ съ двама приетели, за да отидемъ и поискаме покровителството на Викторъ Хюго, Луи Бланъ и Гамбета, които всички твърдѣ симпатизираха на нашата идея.

Конфедерацията се валага по много причини:

Първо, само чрѣзъ федерацията народитѣ на Балканскій полуостровъ и Мала-Азия ще могатъ запази своята независимостъ и автономия.

Сжщо чрѣзъ нея мирното бждаще на тѣзи народи ще бжде гарантирано както и европейското равновѣсие, което е необходимо за всѣкакъвъ политически и общественъ прогресъ.

Източниятъ въпросъ, въ дѣйствителность, не трѣбва да бжде разгледванъ подъ своя мѣстенъ видъ, той трѣбва да се разгледва отъ обща европейска гледна точка.

Талеѣранъ казваше още въ своето врѣме: „центърътъ на тежестъта на свѣта не е нито върху Елба, нито върху Адижъ, той е долу на европейскитѣ граници върху Дунава“.

Каквото и да бжде разположението на нашитѣ сегашни политически мже и тѣхнитѣ симпатии, тѣ всѣкога трѣбва да мислятъ за бждащото, което може да запази тѣхнитѣ страни, не само отъ неприятни изненадания, но и отъ истински опасности.

Необходимо е прочие, даже въ интереса на Европа, щото да се образува една голѣма конфедерация отъ държавицитѣ на Босфора и щото всячкитѣ европейски държави да дадатъ своето съдѣйствие за нейното реализиране, което ще постави край на всѣ-

какви възделения и затруднения отъ неизвестността.

Ний, които основахме съюза за прѣслѣдване реализирането на Балканската конфедерация, туй го направихме въ интереса най главно на всички населения, които ще я съставляватъ, а не за създаването на една вражда, каквато и да е, спрямо тази или онази европейска сила. Ний желаемъ, най-напрѣдъ, чрѣзъ нашата пропаганда да унищожимъ между балканскитѣ населения известни прѣдразсждаци, които ги раздѣлятъ въ голѣма врѣда на тѣхнитѣ интереси, политически, економически и социални, чрѣзъ което да се домогнемъ до едно съгласие, необходимо, за да се създаде желаемата конфедерация, основана върху сърдечността и солидарността на всички и която да ги запази отъ всѣкакви видове чужденски нападения, били тѣ Персидски или монголски, да не говоримъ за другитѣ по известни.

Ний не можемъ да прѣдвидимъ à priori случайнитѣ неприятели на балканскитѣ народи, но ний искаме да се образува една конфедерация, вдъхновена отъ най-възвишени чувства по отношение на тѣхнитѣ съсѣди, доста силна, при това, за да не може никой амбициозенъ завоевателъ да си разиграва коня.

Двѣ прѣчки има днесъ, вслѣдствие на което голѣмата Балканска конфедерация не може да се осъществи безъ мъжнотия. Това е най-напрѣдъ хегемонията на султана и послѣ Македонския въпросъ. Но тѣзи двѣ прѣчки въ краткъкъ срокъ сж повикани на изчезване.

Дѣйствиелно, краятъ на абсолюгическия режимъ въ Турция е единъ въпросъ на врѣмето. Съ насъ, или безъ насъ, този режимъ фатално ще се срути. Не ни остава друго нищо, освѣнъ чрѣзъ пропагандата си да спомогнемъ за падавето му.

„Турцитѣ сж на лагаръ въ Европа“ е казалъ единъ великъ писателъ. Това е истина. Една отъ най чудеснитѣ и най плодородни страни на свѣта е станала тѣхна плѣчка. Една безпримѣрно плодородна земя, едно небе съ неизмѣняема чистота, една широка рѣка съ силни води, една столица, поставена между Европа и Азия, като една съединителна черта между двѣтѣ най стари цивилизации на земното кълбо, ключътъ на това Срѣдиземно море, което бѣ театъра на най-великитѣ сцени отъ историята и коего е центъра на търговското движение; върху тази земя, прѣдъ това зрѣлище турцитѣ сж засѣднали.

Напраздно прогресътъ ги подбужда къмъ движение и животъ, напраздно свѣтътъ се развива около тѣхъ, тѣ сж останали като единъ постояненъ анахронизъмъ, оплуди въ първобитното скотство и варварство.

Единъ духовитъ човѣкъ казваше съ право, че такава е общата индиферентностъ на турското правителство, че то чака да види другитѣ народи да пхтуватъ съ балонъ, за да устрой въ страната си каруцарски пхтища.

Отъ политическа гледна точка въ Турската империя постоянно сжществува втори Декемврии, казваше сжщий писателъ. Може да се каже, че тамъ всѣкога е св. Вартоломей, понеже нѣма страна на свѣта, дѣто да сж извършени свирепости такива ужасни, каквито сж извършили турцитѣ прѣди нѣколко деня въ Армения.

Едно писмо, изпратено отъ християнитѣ въ Армения, коего се публикува въ „L'Esclair“, съдържа накъсо слѣдующитѣ факти:

Кюрдитѣ, като откраднали добитъцитѣ на арменцитѣ, тѣзи послѣднитѣ сж нападнали на крад-

цитѣ, отъ които сж убили двама и трима ранли. Тази смѣлость бѣ поводъ за едно клане. Потери бѣха изпратени по тѣзи мѣста. Пашата, който ги командваше, имаше заповѣдъ получена отъ Константинополъ, която прѣдписваше унищожението на арменцитѣ. Отъ седемъ до десетъ хиляди арменци може да сж загинали. На едно мѣсто четирестотинъ жени, на друго двѣстѣ, бѣха изнасилени, послѣ разпорени отъ ударитѣ на щикове тѣ и сабитѣ. Дѣцата биваха набивани на колъ, или обезглавявани.

Шестстотинъ млади дѣвойки, слѣдъ като бѣха изловени въ вхтрѣшността на една черква, бѣха изнасилени и послѣ изсѣчени. Крѣвта течеше на ручей отъ черковната врата.

Чуждитѣ консули съставиха анкета. Нѣколко турски солдати признаха, че сж убили около петдесетъ жени. Отъ дваесе до трийсетъ села сж биле разрушени.

Человѣцитѣ биваха запалвани живи съ каменно масло въ собственитѣ си къщи.

Абсолютната тирания на турцитѣ, бидейки единъ анахронизъмъ и срамъ за цивилизацията, европейскитѣ сили ще бждатъ принудени да турятъ край на нея и да въдворятъ на изтокъ единъ *modus vivendi*, а това е една конфедерация, която ще гарантира както самоуправлението на всички населения въ тѣзи страни, така и Европейския миръ.

Като прѣчка — казахъ на второ мѣсто — е Македонския въпросъ, който раздѣля християнскитѣ държави на полуострова.

Отъ гледна точка на разнообразието на населенията, които живѣятъ въ тази страна — Македония е единъ видъ миниатюрень портретъ на Балканский полуостровъ. Тѣзи населения говорятъ: грѣцки, бѣлгарски, сръбски, албански, романски, турски.

Слѣдователно, всичкитѣ правителства на различнитѣ народи, които прѣдставляватъ тѣзи езици,

иматъ претенция върху Македония и всички искатъ да си я присъединятъ. За туй тя е ставала ябълката на раздора на нейнитѣ ревностни съсъди.

Това съставлява върременна прѣчка за споразуменіе относително една конфедерация.

Но за щастіе, една македонска национална партия безъ разлика на народностъ се конституира отъ нѣколко врѣме. Тя прѣслѣдва автономията на Македония подъ единъ федеративенъ режимъ, койго задоволява всички националности и поставя край на възжеленията на съседнитѣ държави.

Прочие, нашиятъ Съюзъ се е основалъ съ цѣль да изравни мжчнотитѣ, които азъ ви изложихъ, посредствомъ една дѣятелна пропаганда, за да създаде въ заинтересованитѣ страни течения отъ благоприятни мнения на нашата идея за федерацията. Тази идея, непрѣодолима сама по себе си, не ще закъснѣе да спечели болшинството отъ гражданитѣ, които ще заставятъ своитѣ правителства да направятъ нуждното за реализирането ѝ.

Азъ въ заключение, ясно ще прѣдставя нашата цѣль:

Въ конфедерацията ще влизатъ всички народи, които по настоящемъ притежаватъ своя индивидуалностъ и тѣзи, на които нашитѣ успѣхи ще имъ възвърнатъ сществуването и индивидуалността, еднитѣ и другитѣ могатъ се брой, като държави различни и федерирани.

1) Гърция съ островъ Критъ; 2) България; 3) Романия; 4) Сърбия; 5) Босна и Херциговина; 6) Черна-гора; 7) Македония и Албания.

Македония, която е населена, както ви казахъ, отъ население съ различно произхождение, смѣсени едни въ други и на която зивладѣването ѝ подбужда толкова конфликти, ще образува съ Албания една

федеративна държава, като тури край на раздоритѣ и желанията на държавитѣ, що я обикалягъ и които възжелѣватъ за нея.

8) Тракия да образува една друга държава съ Константинополъ, като свободенъ градъ, гдѣто ще се събиратъ делегатитѣ на конфедеративнитѣ държави, за да разискватъ върху общия интересъ на конфедерацията; Константинополъ — свободенъ градъ, това е главната точка на нашата конфедерация и въ това е, мислимъ ние, най-голѣмата надежда за успѣха на нашата конфедерация, защото въ интереса на всичкигъ европейски правителства както и да ждатъ съюзени, е да бжде Константинополъ една неутрална държава.

Его думитѣ, които е казалъ Наполеонъ I и въ свойгъ „Memorial de Sainte-Hélène“:

„Азъ бихъ могаль да раздѣля Турската империя съ Русия и за това е ставало не единъ пхтъ въпросъ между насъ, но Константинополъ я е всѣкога спасяваль. Тази столица бѣше голѣма прѣчка — дѣйствителния камъкъ на прѣпъването. Русия го искаше, азъ не можехъ да се съглася, това е единъ ключъ толкова скъпъ: той струва самъ по себе си една империя. Този, който го притежава, може да управлява свѣта“.

9) Армения, на която интереситѣ сж солидарни съ тѣзи на провинцитѣ на Балк. полуостровъ.

10) Сгранитѣ на крайбрѣжнего на Мала-Азия, за чието освобождение никой не е мислилъ, да образуватъ сжщо една независима държава, присъединена къмъ конфедерацията.

Автономията на всѣка отъ тѣзи държави ще бжде пълна: всѣка вътрѣшно ще се управлява по своята воля. Но общитѣ интереси на конфедеративнитѣ държави ще се регулиратъ отъ тѣхнитѣ делегати, събрани въ Константинополъ, за да взематъ

различни мѣрки за подържане на федеративния договоръ, като прѣдотвратяватъ и изравняватъ конфликтитѣ между тѣхъ, а особено да турятъ всичкитѣ сили на конфедерацията въ услуга на всѣка държава, застрашена или нападната отвѣнъ въ нейната независимостъ или цѣлостъ.

Прочие, идеята за една конфедерация се налага. Има и други сръдства за прѣдпазване странитѣ на полуострова и за утихване на враждитѣ и глупавитѣ умрази, които днесъ царуватъ отъ народъ въ народъ.

Тази идея, пропагандирана съ енергия и убеждение въ тѣзи страни, не ще закѣснѣе да завладѣе всички умове и сърдца и да стане въ кратко врѣме една реалностъ непристѣжна.

Истинката за самосъхранение и за независимостъ много ще ни помогне въ случая, но необходимо е една непрѣетанна пропаганда, която да отвори очитѣ на малко прозорливитѣ, затова ний ще се обърнемъ къмъ всички интеллигентни и образовани хора по всичкитѣ страни, за да ни помогнатъ въ тази задача.

Не е ли тази общата тенденция на духоветѣ? Една безгранична нужда за освобождение, благосъстояние и свобода изпъква все повече и повече. Много измежду васъ знаятъ моето мнѣние върху това. Азъ вѣрвамъ, че чоловѣчеството върви къмъ прогресъ и равенство; азъ смѣтамъ, че този вървежъ ще бѣде бързъ и ще побѣди прѣчкитѣ. Но сѣщий методъ, сѣщата изходна точка не сѣ приложими на всѣкъдѣ. Не могатъ се прѣпорѣча на странитѣ, гдѣто индустриализма не е проникналъ, сѣщигѣ правила за освобождение, сѣщата тактика, както на тѣзи, които сѣ погълнати отъ машинизма и индустриалний феодализъмъ. Всичко идва на врѣмето си.

У балканскитѣ народи мисълта въ настоящия часъ е унищожението на националния антагонизъмъ, за да приготвятъ пътя на всеобщото братство. Дълго врѣме челоуѣкътъ е билъ неприятель на челоуѣка. Да утвърдимъ новия принципъ. Нека най послѣ съревнованието за разрушение или подчинение на народитѣ да замѣнимъ съ стремлението за благосъстояние и свобода на челоуѣцитѣ; това е свърѣменното желание. Да работимъ всички, за да го направимъ скоро реалность на бѣдащето“.

Даде се думата на гражданина Алеманъ, който изказа на федеративната кауза симпатитѣ на Работническата Социалъ Революционна партия. „Нашата“ партия, каза той, е прѣди всичко федеративна и децентрализаторска. Въ тази наполеоновска страна, тя е организирана федеративно . . . Ний, французкитѣ социалисти-революционери декларираме за истина това, което утвърждаваше прѣди малко М. Лима. Не може да бѣде социалистъ онзи, който не е федералистъ. Челоуѣкъ отъ южнитѣ (у насъ) страни има схщитѣ наклонности, както Пикартеца“.

Ораторътъ завърши, като покани балканцитѣ да се събиратъ на конгресъ не вече въ Парижъ, Женева или Лондонъ, но въ самото сърдце на тѣхната страна, въ Македония напиримѣръ, тѣхната манифестация би била по-блѣстяща.

Гражданина Вайантъ, депутатъ, изгъкна ясно слѣдната формула: „Единъ народъ не може да се откаже отъ своята независимостъ . . . Както единъ организъмъ, той трѣбва да бѣде свободенъ, за да живѣе“. И завърши, като искаша искренитъ си благопожелания въ полза на Балканската конфедерация.

Слѣдъ сърдечнитѣ думи на Ем. Арнодъ отъ името на Съюзътъ за Мирътъ и Свободата, на Искендеръ, прѣдседатель на арменското общество въ

Парижъ, на нашата сътрудничка Полъ Минкъ и на Луизъ Маконъ, Аржириадесъ прочете многобройнитѣ писма, засвидѣтелствуващи симпатитѣ, що идатъ отъ всички страни. Ето по-важнитѣ:

Драгий гражданино Аржириадесъ,

Прѣди малко получихъ любезната покана отъ Централний Комитетъ на Съюза за Балканската конфедерация, когото Ви прѣдседателствувате, за конференцията, която ще се свика въ четвъртъкъ на 22 ий ноемврий. Всичкитѣ ми симпатии сж за прѣдприятието, което има за цѣль свободната федерация на народитѣ. Вашето име, като прѣдседателъ, ми служи за гаранция, че именно върху основата на социализма този съюзъ ще се развива и утвърди. Крайно съжелявамъ, че възрастта и здравето ми попрѣчиха да участвувамъ на конференцията въ четвъртъкъ, и азъ Ви моля да прѣдадете на Вашитѣ колеги отъ различнитѣ нации моитѣ топли благопожелания въ името на социализма, който съединява работницитѣ отъ всички народи.

Приемете, драгий гражданино, моитѣ най искрени желаня.

П. Лавровъ.

Господине, Лондонъ, 10/XI 1884 г.

Вие знаете, че въ свѣршека на моята първа статия върху Балканската конфедерация, азъ публично и доброволно дадохъ моето съгласие за Вашата програма. Прочие, Вий можете да считате моя журналь като единъ органъ, прѣданъ на дѣлото.

Азъ съмъ сигуръ, че всѣки арменски патриотъ ще съдѣйствува за тържеството на Вашитѣ кръстоносни походи.

Директоръ на в. „L'Arménie“ *Минасъ Черазъ.*

Господине, Букурещъ . . . 1894 г.

Вий сте се поставили начело на едно много хубаво прѣдприятие, а именно да работите за реализирането на една конфедерация Карпато-Балканска. Една мечта, която имамъ отъ дълго време . . .

. . . . .

В.— А. Юрешия.

Сенаторъ, бившій министъръ.

Барцелона 22/X 1894 г.

Господине Прѣдседателю,

Азъ съмъ почетенъ съ молба да присѣтствувамъ на голѣмата конференция, устроена отъ Вашия Сюзъ съ съдѣйствието на Сюза за Мирътъ и Свободата. Съжелявамъ, че моитѣ частни работи ми попрѣчиха да присѣтствувамъ, понеже всичко онова, което има за цѣль идеитѣ федеративни и мирътъ европейски, има моитѣ симпатии. Азъ мисля, че ако всичкитѣ държави, които сж образували нѣкога отоманската империя, се организиратъ въ конфедерация и ако много отъ другитѣ съседни държави въ Европа се организиратъ по сѣщия начинъ, то не ще бжде мжчно да се създадатъ Европейскитѣ щати и да се усигури мира, но азъ мисля, че тази Европейска конфедерация не може да бжде една реалностъ, ако тя не се организира възъ основа на федерацията на странитѣ, които ще съставляватъ обединенитѣ държави, посрѣдствомъ републиката, която е естествената политическа форма на конфедерацията, ако желаятъ тази послѣдната да бжде неразрушима.

Господине, азъ Ви моля, изгъкнете тѣзи идеи и моитѣ прѣданни чувства на Сюза за Б. конфедерация.

J. Vallès y Rivot.

Копенхагенъ, 27 Септемврий 1894 г.

Господне,

Моитѣ най-искренни поблагодарявания за поканата отъ 19 текущій.

Азъ щѣхъ да бжда щастливъ, ако обстоятелствата ме допускаха, да взема участие въ една конференция, въ която ще се разгледатъ срѣдствата за съединението въ единъ снопъ различнитѣ източни народи.

Но за нещастие ще ми попрѣчатъ работитѣ на парламента ни. Тази е послѣдната сесия до новитѣ избори за камарата, на която азъ съмъ членъ.

Нѣма вужда да Ви увѣрявамъ въ моитѣ най-искрени благопожелания за успѣха на Вашитѣ работи. Отъ младини азъ съмъ партизанъ на Скандинавската конфедерация. Азъ ще поздравя съ ентузиазмъ реализирането на една Балканска конфедерация, иберическа и т. н., — станциитѣ на пхтя, който води къмъ съединенитѣ Европейски държави.

Приемете, Господине, увѣренията ми въ прѣданиитѣ ми къмъ Васъ чувства.

Фридрихъ Бажеръ

Членъ на Дански парламентъ, прѣдседателъ на комисионното интернационално бюро за мира. (Бернъ)

Manllane (Buches-du-Rhône).

Господине Прѣдседателю,

Азъ съмъ много далече отъ Парижъ и не мога да дойда за Вашата конференция, но азъ Ви изпращамъ израженията на моитѣ сърдечни симпатии за цѣльта и успѣха на Вашия Федераленъ Сюзъ.

Ако прогресътъ не е една лъжа, трѣбва да се постави свободата, автономията за прицель на всич-

ки. До като китоветѣ не изчезнатъ отъ Сръдиземно море, движението на малкитѣ риби не ще бжде пълно и живота, по всѣка вѣроятностъ, не ще имъ е радостенъ. Азъ поддържамъ радостта на малкитѣ.

Вашъ прѣданъ,

Ф. Мистралъ.

Господине Прѣдседателю,

Азъ съмъ поласканъ отъ любезната Ви покана за близката конференция за Балканската конфедерация. Азъ по ревностно искамъ да бжде постигнатата цѣльта, която Вие, Господине Прѣдседателю и патриоти на Балканскитѣ страни си поставяте.

Не само за тѣзи страни, които по причина на слабостта си, могатъ всѣкога да бждатъ погълнати отъ голѣмитѣ милитарни съседни държави, но и за която и да е нация, азъ мисля, че федерацията е най добрата система. Тя може да примири, което показва Швейцария, тѣзи два еднакво законни велики интереси: автономията на всѣка държава въ частнитѣ ѝ интереси и конституирането на една централна властъ за защита на общитѣ интереси. Тѣзи послѣднитѣ двестъ въ балканскитѣ страни могатъ да бждатъ само областни, но единъ девъ тѣ ще могатъ да се прѣтопятъ съ тѣзи отъ цѣлия нашъ континентъ, за да се свържатъ съ тѣзи съединени Европейски Щати, които сж проповѣдвани отъ Катанео и Гарибалди, въ Франция — отъ Лемоние и Викторъ Хюго.

Азъ съжелявамъ, че по причина на разни занятия не мога да присѣтствувамъ лично въ конференцията, за която Вие ми извѣстихте, и на която азъ пожелавамъ най добъръ успѣхъ.

Приемете, Господине, увѣреніята въ моитѣ уважения.

Вашъ *Е. Монета*

Директоръ на „Secolo“ въ Миланъ.

Драгий ми Прѣдседателю,

Като отсъствувамъ отъ Парижъ, не мога освѣнѣ отъ далечъ да се присѣдиня къмъ конференцията, която Вие сте организирали за подкрѣпяне идеята за Балканската конфедерация, но азъ отъ все сърдце се присѣдинявамъ къмъ нея. (конф.)

Пиша Ви отъ Швейцария, отъ една сграда, която бѣ люлката на федеративната идея и която ъ дава сила, величие и благосъстояние. Това ми дава право да пожелаая най добъръ успѣхъ на дѣлото, което сте прѣдприели. Само тя се явява отъ естество да може да удовлетвори на тази двойна вужда отъ *автономията и солидарността*, която се налага на народитѣ, както и на индивидумитѣ. Дано този източень въпросъ, който направи да се пролѣ толкова кръвъ, намѣри началото си на справедливото и миролюбиво разрѣшение въ братското обединение на доблѣствитѣ малки народи, които ще бждатъ силни въ деня, когато тѣ се сгруппиратъ.

Дано Балканската конфедерация стане на изтокъ отъ нашия континетъ, както Швейцарската конфедерация е вече станала въ центъра, една ядка за образуването на Съединенитѣ Европейски щати, които сж съвъ грандиозень, но не химера на всичкитѣ приятели на мирътъ и хуманността.

На Васъ и на Ваший Съюзъ моитѣ искрени симпатии

Жеоржъ Ренардъ

Професоръ въ Лозанския университетъ
Директоръ на «Revue Socialiste».

Липсата на мѣсто ни заставлява да се ограничимъ само въ цитирането на имената. Г жа Дестрише, г. г. Рене Гоблетъ, Шарлъ Ришетъ, Е. Шовиеръ, Дросъ, бивший прѣдседателъ на Швейцарска-

та конфедерация, С. де Хередиа, Елие Дюкомюнъ, Гамилъ Пелетонъ и т. н., които сжщо бѣха се обърнали съ удобрителни писма. Телеграмитѣ донасяха симпатитѣ на много групи.

Внѣвъ отъ писмата и телеграмитѣ, едно голѣмо количество отъ записки бѣха поставени на съхранение, отъ които ний ще посочимъ тѣзи на З. Милковски, забѣлѣжителенъ полски публицистъ. Тѣзи страници бѣха публикувани въ „La Revue Liberale internationale“, въ номера му отъ 16 ий Февруарий.

Конференцията се свърши съ единодушното гласувание на слѣдующия дневенъ редъ:

Прѣдъ видъ на това, че източния въпросъ се полага всѣки десетъ или петнадесетъ години прѣдъ сжда на Европейската дипломация.

Че той е единъ въпросъ, който постоянно смуцава спокойствието на държавитѣ и международнитѣ споразумѣвания. Понеже този въпросъ е отъ тѣзи, които причиняватъ чудовищното въоръжение въ нашата епоха, въоръжение, което поглѣща чрѣзъ бюджетитѣ си живитѣ сили на народа.

Понеже управлението на султана е единъ анахронизмъ и срамъ за нашата цивилизация, а това се още единъ пжтъ добрѣ доказа тѣзи дни чрѣзъ ужаснитѣ кланета на невиннитѣ въ Армения.

Понеже това положение поставя разрѣшението на източния въпросъ.

Понеже единственото логическо разрѣшение, което се налага, както отъ точка зрѣние на справедливостта и хумаността, така и отъ точка зрѣние на добрѣ разбранитѣ интереси на Европейскитѣ държави, е въ една конфедерация отъ народитѣ на Балкански полуостровъ и населенията въ Мала Азия.

Събранитѣ граждани въ интернационалната конференция на 22 Ноемврий апелиратъ къмъ пресата на Балканскитѣ страни и къмъ тази на всички останали, за да популяризиратъ идеята за една конфедерация и да поведатъ единъ походъ въ ползана освобождението на народитѣ, които търпятъ още игото на султана. Сжшитѣ граждани се ползватъ отъ случая за да бичуватъ варварскитѣ дѣйствия, извършени наскоро отъ турцитѣ върху арменцитѣ.

* * *

Рѣчитѣ и писмата въ защита на федерализма, които ний прѣпечатахме въ тѣзи страници, сж сбити, за което възможно е да бжде отегчителенъ отчета, ако се придружи съ заключения.

Ний искаме само да съберемъ документитѣ, за да подкрѣпимъ идеята, която ни е мила.

Македония

отъ

П. АРЖИРИАДЕСЪ.

(Бившъ директоръ на „Question sociale“ и прѣдседателъ на Балкански Конфедеративенъ Сюзъ).

Много се говорѣ за Македония прѣзъ 1895-години по поводъ на подигналитѣ се възстаннически движения.

Мислимъ, полезно е да се даде бързо описание и вѣколко кратки познания върху тази чудесна, твърдѣ малко позната страна, която привлича, чрѣзъ необикновено красивитѣ си пейзажи и плодовитата си почва, толкосъ различни народи.

Сегашна Македония е една отъ европейскитѣ провинции на Турската империя. Тя граничи на югъ съ Епиръ, Тесалия и Срѣдиземно море; на изтокъ съ туй послѣдното и Тракия; на сѣверъ съ Хемуса, България и Сърбия и на западъ съ Албания.

Чрѣзъ особеното си положение и хубостта на природата си е призована, увѣрени сме, да стане градина за източна Европа, тѣй както Швейцария и Тиролъ сж за западна.

Ако и по малка, Македония прилича много на Швейцария съ своитѣ планини, езера и долини. Тя нѣма ни Монъ Бланъ, ни Овѣрау, но върху нейна-

та повърхвина се издига Олимпъ*) — *Божествена-та* резиденция. И наистина, боговетъ не сж могли да си избератъ по прѣкрасно обиталище. Небето тамъ е по чисто и по приятно отъ всѣкждѣ другадѣ, а благоуханный и оживителенъ въздухъ на прѣлѣстнитѣ морски брѣгове и цѣфнали долини се слива съ привѣгливия и благотворителенъ зефиръ на Срѣди-земно море.

А главното е, че Македония, която е тѣй хубава съ своитѣ разнообразни и живописни пейзажи като Швейцария, има нѣщо повече отъ нея: морето. И какво море? Този чудесенъ жгълъ на грѣцки архипелагъ нѣма свой подобенъ на свѣта. Планинитѣ въ южната ѣ часть сж покрити съ чудно-хубави тополи, платани, ясени, борове и елхи. Канаритѣ по нѣкога обрасватъ съ единъ своего рода брѣшлянъ, а дърветата, окичени съ растения, които се овиватъ около стѣблата имъ, прѣплитатъ се въ клонетѣ имъ и овисватъ въ видъ на китки и вѣнци. Най-послѣ, като че ли всичко въ тази хубава страна е най-блѣскаво украшение! На всѣкждѣ окоото вижда прѣснота и тѣлото получава новъ потикъ за животъ.

Хубава и вълшебна природа, мѣста божествени и очарователни! Тамъ, въ областъта на Пирея, върху склоноветѣ на Олимпъ, музитѣ сж били избрали своето любимо жилище, като не смѣтаме Парнасъ и Еликонъ, и въ градоветѣ на Македония и именно тѣ сж били най-много уважавани и почитани.

---

*) Олимпъ: заобиколенъ отъ най-приятни цвѣтове, той подига величествено закръгленитѣ си върхове посрѣдъ единъ приятенъ ефектъ на свѣтлината, като позволява да се види прѣзъ кополитѣ му, вмѣсто вѣчнитѣ ледени грамади на Монъ-Бланъ, слѣди отъ зелена трѣва, които приканватъ овчаритѣ въ своитѣ приятни, уединени мѣста, що лѣтото разхубавява съ алпийски цвѣта.

Нали сжщо въ тази страна прѣбиваваше синътъ на Музата Калиопи, безподобний художникъ, божественни чародей: Орфейа, който съ чудесното си пѣние, съ съзвучното звѣнтие на лирата си, укротяваше, както казва поетътъ, бурята, свирѣнитѣ звѣрове и привличаше къмъ себе си горитѣ и каваритѣ.

Прочее, Македония е чудесно надарена отъ природата. Разнообразни сж нейнитѣ пейзажи, тѣ сж по величествени и по привлекателни отъ тѣзи въ Швейцария. Климатътъ ѝ е по-топълъ и атмосферата по благоуханна.

На всѣкъдѣ шуртятъ изворчета, които образуватъ поточета, барички и рѣки, които набраздяватъ цѣлата страна. Всичко това, съединено съ езерата заобиколени съ гори, лозя, дафинови дървета и съ лѣсове естествени, очарователни, правятъ, щото тя да бжде най хубавата отъ всичкитѣ страни.

Има езера, които се намиратъ на планинскитѣ поляни на височина отъ 1500 до 2000 метра надъ морското равнище*), езера, на които кристалната вода се поглѣща отъ зеющитѣ пукнатини, които не се знае гдѣ граничатъ.

Това описание се отнася за провинциитѣ въ Македоня, които се затварятъ между Олимпъ и Тесалия.

Позволете ми сега да цитирамъ думитѣ на Ернестъ Ренава за най-малко хубавата частъ отъ Македония — източната, тази, която се заключава между Тракия и Хемуса. Его що казва той за Филипини, градъ близо до Амфиполисъ: „Всичко показва, че тукъ има нрави честни, строги и тихи. Человѣкъ се чувствува като че се намира въ една срѣда аналогична на тази, гдѣго се е родила агрономическата и сантиментална поезия на Виргилия. Равнинитѣ

*) Напримѣръ на планината Перистеря

сж всѣкога зелени и благоприятствуватъ за обработването на разни зеленчуци и цвѣтя. Чудесни изворчета шурятъ отъ къмъ страната на мраморнитѣ планини, които като венець заграждатъ града и раздаватъ богатства, сѣнки и хладина. Дебелитѣ тополи, върби, смокини, череши, диви лози изпущатъ най-приятни миризми и скриватъ водитѣ, що текатъ отъ всѣка страна. Другадѣ, въ ливадигѣ наводнени и покрити въ високи трѣстики, се показватъ стада отъ биволи съ бѣли мжтни очи и огромни рогове, само главитѣ имъ вѣнъ отъ водата, а пѣкъ надъ цвѣтята се въртятъ пчели и рояци черни и сини пеперуди.

Пиндъ съ своитѣ величествени върхове, покрити съ снѣгъ до мѣсець Юний, се приближава, за да се съедини съ града посредствомъ широкитѣ блата. Хоризонта се свършва съ хубави планински линии отъ всички страни, като оставятъ само едно отвърстие, прѣзъ което небето избѣгва и позволява да се види въ далечната свѣтлина долината на Струма . . . . . И Олонъ д'Аретюсъ къмъ страната на Халкидонскій полуостровъ казва: „дълбокъ прорѣзъ, единъ видъ Босфоръ, сѣченъ съ копачъ, служи за проводникъ на водитѣ отъ вжтрѣшнитѣ езера къмъ морето на страната на Еврепидовата гробница. Хубостята на дърветата, хладността на въздуха, бързината на водитѣ, якостята на папратъта и шубракигѣ отъ различни видове ни напомня единъ пейзажъ отъ грандъ Шартресъ*), или отъ Гресиводанъ**).

Тѣй като цигираме Ренана, да видимъ сега какво той казва за племената и чловѣцитѣ въ чудесната страна, за която е дума.

*) Прочуть монастиръ основанъ отъ Св. Брюно въ Франция. (Б. II.)

***) Страна въ Франция. (Б. II.)

„Малко сж онѣзи страни на свѣта, които сж тѣй чисти въ племената, както сж били странитѣ между Хемуса и Срѣдиземно море. Наистина, различни племена, но всички сж твърдѣ автентични на индоевропейската фамилия, сж се били натрупали тамъ. И, като изключимъ малко финикийско влияние, което е дошло отъ къмъ Тасосъ и Самотраки, почти нищо чуждо не е проникнало въ вѣтрѣшността. Тракия, която въ по голѣмата си часть е келтска, е остана ла вѣрна на арийския животъ. Когато Македония е може би най честната, най сериозната и най здрата областъ на стария свѣтъ.

Нейнитѣ жители напомнятъ германскитѣ барони: храбри, силни, горделиви и вѣрни. Ако тѣ можеха само за малко врѣме да реализиратъ това, което Римлянитѣ можаха за дълго! но тѣ имаха честта да прѣживѣятъ тѣхнитѣ покушения. Малкото Македонско царство, безъ партии и размирици и съ своята вѣтрѣшна добра администрация, бѣ най здравата нация, която Римлянитѣ имаха да поражаватъ на изтокъ.

Подъ Римлянитѣ Македония остана една страна достойна и чиста. Тя снабди Брутъ съ два прѣввѣзходни легиона. Македонцитѣ не направиха като Египтенитѣ, Сирийцитѣ и Азиатцитѣ, които отидоха въ Римъ, и разбогатѣха отъ плода на своитѣ лоши дѣйствиа. Въпрѣки ужаснитѣ расови замѣствания, които станаха послѣ, може да се каже, че Македония е запазила сѣщия си характеръ. Тя е една страна, поставена въ нормални условия на европейския животъ, гориста, плодородна, оросявана съ голѣми водни течения и има вѣтрѣшни източници на богатства.

Македония ще прилича единъ день на Швейцария и Южна Германия. Селата ѝ сж посрѣдъ гъсти гигантически дървета. Тя има всичко това, което трѣбва, за да стане една много крлтурна страна и съ голѣ-

ма индустрия. Нейнитѣ обширни равнини и планини, зелени ливади показватъ това. Тъженъ и сериозенъ е македонския селянинъ, той нѣма никакъ самохвалството и лекостѣта на елинскиятъ. Женитѣ хубави и цѣломъждренни работятъ на полего, както мъжетѣ. Човѣкъ би казалъ, че това е народъ отъ селяни протестанти, добро и силно засѣдноло земледѣлческо племе, което люби своята страна и пълно съ бждаще“.

Ето каква несравняема страна е въ рѣцѣтъ на Турцитѣ и колко горделивъ народъ е оставенъ отъ дипломацията да сгори подъ тѣхното иго.

Македония, отечеството на двѣтѣ най-велики личности на старий свѣтъ: Аристотелъ и Александръ Великий, която покори свѣта, не трѣбва ли тя да спечели поне своята независимостъ и автономия?

Ако една автономна македонска администрация се нареди въ продължение на десетъ години, тя (М.) ще бѣде земний рай на свѣта.

За туриститѣ тя ще бѣде едно отъ най-изумителнитѣ и прѣкрасни открития, а за уморенигѣ отъ живота едно мѣсто за почивка и утѣшение.

Македония трѣбва да има около 2,500,000 души жители, (понеже не се знае точно, турцитѣ не сж полюбопитствували да направятъ прѣброявание) които говорятъ: грѣцки, български, сръбски, албански, романски и др. Както се вижда, тази страна е населена отъ хора принадлежащи къмъ различни националности. Не се знае положително дали грѣцкия елементъ или българския прѣобладава по число, понеже, сърбитѣ и романитѣ идатъ подирѣ, въ всѣки случай никой не прѣвишава числото си тритѣ други съединени.

Халкидонския полуостровъ, тесалийската страна и прибрѣжията на Сръдиземно море сж населени отъ грѣци; най-главния понастоящемъ градъ —

Солунъ е гръцки, сжшо и едно голѣмо количество отъ градоветѣ въ вхтрѣшността на страната. Такива сж: Аласона, Гозани, Снатиста, Верия, Кесария, Кастория, Калвари, Ниагуста, Стрезъ, Мелвикъ и т. в. На сѣверъ прѣодоляватъ български и сръбски елементи. Паланкитѣ на ромжнитѣ сж разположени по високи-тѣ планински поляни и тѣ владѣятъ проходите и дефилетата, но ромжвския елементъ е по-слабъ по число.

Тука трѣбва да забѣлѣжимъ най-важното относяще се до разрѣшението на Македонския въпросъ, а то е, че всичкитѣ тѣзи различни елементи сж размѣсени изъ цѣлата страна и не може да се каже, че тази провинция е населена изключително отъ единъ отъ тѣзи елементи. Нациитѣ сж разбъркани едни съ други изъ всичкитѣ провинции, за това е невъзможно раздѣлението на Македония и фаталното угнетение за другитѣ елементи, ако една отъ малкитѣ държавици, които претендиратъ за нея: Гърция, България и Сърбия завладѣе цѣлата страна изключая другитѣ.

Тѣзи свѣдения ни завождатъ до туй, че трѣбва да кажемъ, че малкитѣ държавици Гърция, България и Сърбия се каратъ за завладяването на Македония, като се ползватъ съ всѣкакъвъ видъ права: шовинистически и исторически, измислени за подкрѣпление на тѣхнитѣ интереси, като се не догаждатъ, че ако трѣбва да се базираме върху исторически права, то по-скоро Македония трѣбва да владѣе всичкитѣ тѣзи страни, които искатъ да я погълнатъ, защото тя само ги е прѣвзимала и владѣла.

Но тѣзи аргументи, каквито и да бждатъ, сж устарѣли и абсурдни спрѣмо настоящето състояние на идеитѣ ни. Това, което трѣбва да търсимъ въ този въпросъ, е срѣдството да дадемъ удовлетворе-

ние на честнитѣ македонски населения отъ всичкитѣ националности. А това разрѣшение не е справедливо, нито въ раздѣленіе на Македония—това ще бжде въ врѣда за една такава страна— нито въ завладяването ѝ отъ една отъ онѣзи държави, които го желаятъ, (и то ще бжде несправедливо), но въ нейната пълна независимостъ и абсолютна автономия съ едно федеративно управление на провинциитѣ ѝ, децентрализация и най абсолютна общинска автономия, за да могатъ общинитѣ да дѣйствуватъ по своему въ отношение на обучението и езикътъ, които ще искатъ да въведатъ въ училищата.

Съ една дума, да се направи една източна Швейцария въ всичко подобна на западната, на която Македония прилича по толкова нѣща.

Послѣднитѣ възстанически движения бѣха организирани въ България въ интереса на тази послѣдната, но нѣкои отъ ръководителитѣ на възстанията имаха прѣдъ видъ въ тѣхния опитъ независимостта и автономията на Македония.

Македонцитѣ не може да не бждатъ признателни спрѣмо тѣзи, които ще имъ помогнатъ въ освобождението. Но не трѣбва помощта на тѣхнитѣ братя: гърци българи, или сърби да имъ коштува едно ново нѣкакво угнетение, било: гръцко, българско, или сръбско.

Българитѣ слѣдъ освобождението имъ отъ турското иго, намѣрха за лоши постѣпки на Русия, която се готвѣше да прѣобразува България въ Руска провинция. Сжщо и македонцитѣ не желаятъ тѣзи милванія, които могатъ ги задуши. Тѣ искатъ да си останатъ македонци безъ други епитетъ, като запазятъ за тѣхъ си хубавата Македония, като ѝ дадатъ слѣдъ освобождението отъ турското иго, учрѣж-

дения, съобразни съ политическия и социалния прогресъ на нашето врѣме и като по този начинъ по-скоро я приготвятъ за общото побратимяване на народитѣ, отъ колкото да я оставятъ като ябълка на раздора, на умразата и раздѣла на народитѣ, на които интереситѣ за запазването на прогреса имъ ги приканватъ къмъ съгласие, любовъ и съединение.

Разрѣшението на Македонския въпросъ съ независима автономия и федеративно управление се налага като най-справедливо. То се налага също за сближаване народитѣ на Балканскій полуостровъ, съсѣди на Македония, на които съществуването ще бжде осигурено само чрѣзъ основаването на една *конфедерация*, която ще отстрани опасноститѣ, които би могли да се появатъ отъ вънкашнитѣ могъществени неприятели.

Положението на Турция е твърдѣ безнадежно и ще трѣбва непрѣменно въ едно непродължително врѣме Македония да придобие своята независимостъ, както сж я придобили: Гърция, Ромъния, Сърбия и България. Прѣстѣпно е да се оставя едно толкозъ назадничаво управление, толкозъ варварско да продължава и угнетява единъ толкозъ интересенъ народъ и достоенъ за свобода и не е простено тъй също, гдѣто една толкозъ хубава страна да не може да бжде посѣщавана отъ никого, понеже се опустошава отъ разбойници, родени отъ угнетението и тиранията на турцитѣ.

Изпуснато е на стр. 30, редъ 14 отъ долу
сѣюза *за* прѣдъ Олонъ и на стр. 32 редъ 5 прѣд-
лога *сѣ* слѣдъ прѣвишава.
